

<p>Onderwerp</p> <p>Voorgenomen wetswijziging binnen Onderwijshuisvesting</p>	<p>Bestuurlijk behandelvoorstel (2013/349713)</p> <p>STZ/JOS</p>
<p>Collegebesluit</p> <p>1. Het college stuurt deze informatienota ter informatie naar de commissies Samenleving en Ontwikkeling</p>	<p>Auteur: Cointre, S. Le</p> <p>Email: slecointre@haarlem.nl</p> <p>Telefoonnr 023-5115297</p>
<p>Samenvatting/Doel/grond besluit</p> <p>Het kabinet is voornemens om per 2015 een aantal ingrijpende wijzigingen door te voeren in de financiering van het buitenonderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen voor het primair en speciaal onderwijs. Dit heeft gevolgen voor de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente op het gebied van Onderwijshuisvesting. In deze nota informeert het college de raad over wat deze wetswijziging - of stelselwijziging - betekent en op welke manier de gemeente hier op anticipeert.</p>	<p>B&W vergadering</p> <p>Vergadering BenW d.d. 15-10-2013</p> <p>Bijlagen</p>

Informatienota

Onderwerp: Voorgenomen wetswijziging binnen Onderwijshuisvesting
BBV nr: 2013/349713

1. Inleiding

Het kabinet is voornemens om per 2015 een aantal ingrijpende wijzigingen door te voeren in de financiering van het buitenonderhoud en aanpassingen aan schoolgebouwen voor het primair en speciaal onderwijs. Dit heeft gevolgen voor de verantwoordelijkheden en sturingsmogelijkheden van de gemeente op het gebied van Onderwijshuisvesting. In deze nota informeert het college de raad over wat deze wetswijziging – of stelselwijziging – betekent en op welke manier de gemeente hier op anticipeert.

Parallel aan deze stelselwijziging ligt er een opdracht vanuit het college voor een onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid van het Haarlemse Onderwijshuisvestingsbeleid (213A onderzoek). Het college is voornemens de uitkomsten van dit onderzoek mee te nemen in de planvorming over en implementatie van de stelselwijziging. Ook is in de 2^e Berap 2013 melding gemaakt van andere knelpunten, omtrent de uitvoering van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO) en afwikkeling van de overschrijdingsregeling. Activiteiten hieromtrent worden betrokken bij de gehele aanpak van onderwijshuisvesting.

2. Kernboodschap

De stelselwijziging inzake het buitenonderhoud voor primair en speciaal onderwijs is zowel financieel als wettelijk ingrijpend. Enerzijds wordt er door het Rijk gekort op de bijdrage die gemeenten vanaf 2015 ontvangen voor het buitenonderhoud. Er wordt een uitname gedaan uit de Algemene Uitkering (AU). Anderzijds vindt er een verschuiving van financiering plaats. In de huidige situatie loopt financiering voor buitenonderhoud van primair en speciaal onderwijs via de gemeenten. Na de stelselwijziging worden middelen direct aan schoolbesturen uitgekeerd. Echter de zorgplicht voor goede onderwijsvoorzieningen door gemeenten blijft in stand.

3. Consequenties

Doel van de wetswijziging is de taken en het budget voor het buitenonderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen over te hevelen. Dit betekent dat het stelsel zoals we dat nu kennen voor onderwijshuisvesting op twee punten verandert. Ten eerste de decentralisatie van verantwoordelijkheden en middelen naar schoolbesturen. Ten tweede een korting op en uitname van die middelen uit de AU. Beide zaken hebben consequenties voor de gemeente; zowel financieel, in de uitvoering van de zorgplicht als in de relatie met schoolbesturen.

Financieel

De middelen die de gemeente nu tot haar beschikking heeft om het buitenonderhoud van schoolgebouwen PO te financieren worden gekort. Uit onderzoek van het Rijk is gebleken dat gemeenten gemiddeld minder aan buitenonderhoud en aanpassingen besteden dan zij daarvoor via de AU ontvangen. Daarop heeft het Rijk besloten gelijktijdig met de wetswijziging een korting door te voeren.

2013/349713

2

Hoewel is gebleken dat alle gemeenten gemiddeld minder uitgeven dan zij ontvangen, kan dit voor individuele gemeenten anders uitpakken. Welke gevolgen deze korting voor Haarlem heeft wordt momenteel onderzocht en uitkomsten worden meegenomen in het implementatieplan voor de wetwijziging. Pas in de meicirculaire van 2014 wordt definitief bekend gemaakt wat het specifieke bedrag van de korting zal zijn.

De korting heeft mogelijk ook gevolgen voor de kwaliteit van onderwijshuisvesting in Haarlem. Indien er per 2015 voor de schoolbesturen minder middelen beschikbaar zijn dan er nu door de gemeente aan wordt besteed zullen er keuzes moeten worden gemaakt in buitenonderhoud en aanpassingen. Ook zullen afspraken die nu gemaakt zijn over buitenonderhoud en aanpassingen in bijvoorbeeld het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs en de meerjarenonderhoudsplannen opnieuw moeten worden beoordeeld op financiële haalbaarheid en wenselijkheid.

Wettelijk

Binnen het primair onderwijs is onderhoud op dit moment een gedeelde (financiële) verantwoordelijkheid van schoolbesturen en gemeente. Schoolbesturen zijn volledig verantwoordelijk voor het binnenonderhoud en voor het uitvoeren van buitenonderhoud en aanpassingen. Dit laatste wordt door de gemeente bekostigd.

De knip die per 2015 ingaat is rigoures en direct. Worden de WEC (Wet op de expertisecentra) en de WPO (Wet op het primair onderwijs) daadwerkelijk op 1 januari 2015 gewijzigd, dan vervallen de ingediende aanvragen van rechtswege, omdat in het wetsvoorstel een overgangsregeling is opgenomen. Deze overgangsregeling bepaalt dat met ingang van de datum dat de wet in werking treedt de zorgplicht voor onderhoud en aanpassing van de gemeente vervalt. Het is nog onduidelijk hoe in de wetwijziging wordt omgegaan met situaties van eventueel achterstallig onderhoud en in hoeverre dit beslag legt op de gemeentelijke middelen. In het implementatieplan over de stelselwijziging in Haarlem zal hier duidelijkheid over komen.

De gemeente blijft echter verantwoordelijk voor nieuwbouw en eerste inrichting en voor het geheel realiseren van voldoende en goed onderhouden onderwijshuisvesting. Dat betekent dat de gemeente geen zeggenschap meer heeft over het onderhoud, maar wel afhankelijk is van de manier waarop dit door de schoolbesturen wordt uitgevoerd om de zorgplicht op een goede manier in te vullen.

Organisatorisch

De verschuiving in financiering en verantwoordelijkheden betekent ook wat voor de relatie tussen gemeente en schoolbesturen. De gemeente wordt wettelijk op grotere afstand van het onderhoud van scholen geplaatst maar niet geheel ontslagen van haar overkoepelende zorgplicht. Dit betekent dat gemeente en schoolbesturen afspraken zullen moeten maken over gewenste normen van onderhoud – omdat schoolgebouwen ten alle tijden na gebruik worden overgedragen aan de gemeente – en de manier waarop dit wordt gemonitord. Dit verlangt van alle partijen een helder een eensluidend beeld over elkaars rol, taak en verantwoordelijkheid.

4. Vervolg

2013/349713

3

Binnen onderwijshuisvesting voor primair en speciaal onderwijs blijft een wettelijke taak voor gemeenten bestaan. Er vindt door de wetwijziging een verschuiving plaats van financiering en verantwoordelijkheden van gemeente naar schoolbesturen.

De betrokken schoolbesturen zijn op de hoogte dat Haarlem zich aan het beraden is. Het is belangrijk zo veel als mogelijk gezamenlijk met de schoolbesturen op te trekken. Een aantal zaken zoals hierboven geschetst is nog afhankelijk van de specifieke uitwerking van de wetwijziging.

Het college grijpt de stelselwijziging en de korting op de AU aan om breder in kaart te brengen op welke wijze in Haarlem invulling wordt gegeven aan de wettelijke taken omtrent onderwijshuisvesting. Daarvoor is in de zomer een project gestart om zowel financieel, wettelijk als organisatorisch de huidige stand van zaken in beeld te brengen en te analyseren. Daarbij wordt onder andere gekeken naar de reikwijdte van de zorgplicht en rolaanscherping, de efficiëntie van de eigen organisatorische processen en de financiële gevolgen van zowel de stelselwijziging en korting als lokale wetgeving. Onderdeel van deze aanpak zijn ook de eerder genoemde knelpunten die in de 2^e Berap 2013 zijn gemeld omtrent het SHO en de overschrijdingsregeling.

Het college brengt in de komende maanden alle relevante aspecten op het gebied van financiën, wetgeving en organisatie in samenhang in beeld. Daarbij wordt zoveel als mogelijk aangesloten op het 213a onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid onderwijshuisvesting. De resultaten van de aanpak en een stappenplan voor implementatie van de decentralisatie worden eind 2013 verwacht. De commissies samenleving en ontwikkeling worden daarvan begin 2014 op de hoogte gebracht. Daarbij zal zowel een analyse van de huidige situatie en wetwijziging als een implementatieplan voor een succesvolle overgang worden voorgelegd. Eventuele financiële consequenties worden hierna aan de raad voorgelegd.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester